

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Κοινωνιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΟΛΚ369	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5 7 9
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικά Θέματα στην Κοινωνιολογία του Παγκόσμιου Νότου		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	6
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων	ΥΕΠΣΑ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΠΟΛΚ270 Κοινωνιολογία του Παγκόσμιου Νότου ΑΝΘΚ220 Εισαγωγή στην Πολιτισμική Ανθρωπολογία ΠΕΡΚ221 Κοινωνία και Περιβάλλον		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Σελίδα μαθήματος στο UoC-eLearn		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α - Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης - Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β - Περίληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
Με το τέλος του σεμιναρίου, οι συμμετέχοντες θα μπορούν να εμβαθύνουν στις κοινωνιολογικές θεωρίες, μεθοδολογίες και εμπειρικές έρευνες που προέρχονται από ή εστιάζουν στον Παγκόσμιο Νότο. Θα γνωρίζουν επίσης: - Τι σημαίνει «Παγκόσμιος Νότος» ως αναλυτική και πολιτική κατηγορία; - Πώς αμφισβητεί την καθολικότητα των κυρίαρχων (Βορειοκεντρικών) κοινωνιολογικών θεωριών; - Ποιοι είναι οι κύριοι άξονες κοινωνικών αγώνων και γνώσης στις περιοχές του Νότου;

-
- Πώς αμφισβητεί την καθολικότητα των κυρίαρχων (Βορειοκεντρικών) κοινωνιολογικών θεωριών;
- Ποιοι είναι οι κύριοι άξονες κοινωνικών αγώνων και γνώσης στις περιοχές του Νότου;

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Λήψη αποφάσεων

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνικής δικαιοσύνης και παραδοσιακής οικολογικής γνώσης

Αυτόνομη εργασία

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ενδεικτική Δομή και Περιεχόμενο μαθήματος

1. Εισαγωγή

- **Στόχος σεμιναρίου:** Εμβάθυνση στις κοινωνιολογικές θεωρίες, μεθοδολογίες και εμπειρικές έρευνες που προέρχονται από ή εστιάζουν στον Παγκόσμιο Νότο.
- **Κεντρικά ερωτήματα:**
 - Τι σημαίνει «Παγκόσμιος Νότος» ως αναλυτική και πολιτική κατηγορία;
 - Πώς αμφισβητεί την καθολικότητα των κυρίαρχων (Βορειοκεντρικών) κοινωνιολογικών θεωριών;
 - Ποιοι είναι οι κύριοι άξονες κοινωνικών αγώνων και γνώσης στις περιοχές του Νότου;

2. Θεωρητικό Πλαίσιο

- **Απο-αποικιοποίηση της κοινωνιολογικής γνώσης:**

- Κριτική στην αποικιοκρατική κληρονομιά της επιστήμης.
 - *Epistemologies of the South* (Boaventura de Sousa Santos).
 - **Μετα-αποικιακές και αποαποικιακές προσεγγίσεις:**
 - Postcolonial Studies, Decolonial Turn.
 - **Πολιτική οικονομία του Παγκόσμιου Νότου:**
 - Ανισότητες, ανάπτυξη, εξάρτηση, οικολογικό χρέος.
-

3. Θεματικές Ενότητες

Κάθε ενότητα αντιστοιχεί σε μία ή δύο διαλέξεις:

1. Ιστορικές Ρίζες και Έννοιες

- Από το «Τρίτο Κόσμο» στον «Παγκόσμιο Νότο».
- Κριτική της έννοιας της παγκοσμιοποίησης.

2. Κοινωνικά Κινήματα και Αντίσταση

- Περιβαλλοντικοί και ιθαγενικοί αγώνες (π.χ. Λατινική Αμερική, Αφρική, ΝΑ Ασία).
- Κοινά αγαθά, κοινωνική οικονομία και αυτονομία.

3. Γνώση και Επιστημολογίες

- Λαϊκές/παραδοσιακές γνώσεις, κοσμοπολιτικές αντιλήψεις.
- Παραδείγματα: Ανδικές κοσμολογίες, Αφρικανικά συστήματα γνώσης.

4. Φύλο, Φυλή, Τάξη

- Διασταυρώσεις εξουσίας στον Παγκόσμιο Νότο.
- Φεμινισμοί του Νότου, μαύρες φεμινιστικές θεωρίες.

5. Αστικοποίηση και Μετανάστευση

- Πόλεις του Νότου, άτυπες οικονομίες, κινητικότητα πληθυσμών.

6. Πολιτικές Οικολογίες και Κλιματική Κρίση

- Οικολογικές ανισότητες και κλιματική δικαιοσύνη.
 - Παραδείγματα από Αμαζονία, Σαχέλ, νησιωτικά κράτη Ειρηνικού.
-

Διαλέξεις 6-13 Παρουσίαση Εργασιών και συζήτηση Οι διαλέξεις 6-13 θα αφιερωθούν στην παρουσίαση των εργασιών που θα αναλάβουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες, οι οποίες θα είναι απαλλακτικές των εξετάσεων. Οι εργασίες θα ανατεθούν στους φοιτητές και τις φοιτήτριες ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους. Θα δοθεί “τράπεζα θεμάτων” προτεινόμενη από τον διδάσκοντα, θα υπάρχει όμως και η δυνατότητα σχετικής ευελιξίας – αναλόγως με τα ερευνητικά ενδιαφέροντα των φοιτητών και των φοιτητριών.

Ο διδάσκων θα προτείνει ενδεικτική βιβλιογραφία και θα παράσχει σχετική επίβλεψη στους φοιτητές και τις φοιτήτριες κατά τη διάρκεια της έρευνας και της συγγραφής των εργασιών τους.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Πρόσωπο με πρόσωπο		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	Δραστηριότητα Διαλέξεις Αυτόνομη Μελέτη Μελέτη και Ανάλυση Βιβλιογραφίας Παρουσίαση Εργασίας	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου 50 30 50 20	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Εκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική Μέθοδος αξιολόγησης: Εργασία και Παρουσίαση Αυτής στην αίθουσα Η μέθοδος αξιολόγησης και τα κριτήρια περιλαμβάνονται στο περίγραμμα του μαθήματος και εξηγούνται προφορικά στην πρώτη εναρκτήρια διάλεξη του μαθήματος.		

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Ελληνόγλωσση:

Boas, Franz. 2009. *Η Σκέψη Του Πρωτόγονου Ανθρώπου Και η Άνοδος Του Πολιτισμού*. Αθήνα: Printa.

Γκρέμπερ, Ντέιβιντ. "Η εποχή των μεγάλων καπιταλιστικών αυτοκρατοριών: 1490-1971 μ.Χ" στο: Χρέος. Τα πρώτα 5000. Αθήνα, Εκδόσεις: Στάσει Εκπίπτονες (σ.441-510)

Erickson, Paul, 2002. *Ιστορία της Ανθρωπολογικής Σκέψης*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Fanon, Frantz. 1971. *Της Γης οι Κολασμένοι*. Αθήνα: Κάλβος.

Κουπερ, Άνταμ, 2001. "Ανθρωπολογία και Αποικιοκρατία". Στο: Ανθρωπολογία και Ανθρωπολόγοι (σ.117-208) . Αθήνα. Εκδόσεις: Καστανιώτη

Καλλής, Γιώργος, Φενδτερίκο Ντε Μαρία, and Τζάκομο Ντ'Αλίζα, eds. 2016. *Το Λεξιλόγιο της Αποανάπτυξης*. Αθήνα: Εκδόσεις των Συναδέλφων.

Lewellen, Ted 2009. " Η εξέλιξη της πολιτικής ανθρωπολογίας" στο Πολιτική Ανθρωπολογία- Μια εισαγωγή. Αθήνα: Κριτική. (σ.17-37)

Latouche, Serge. 2008. *Το Στοίχημα Της Αποανάπτυξης*. Αθήνα: Βάνιας.

Marshall, T. (2019). *Αιχμάλωτοι της Γεωγραφίας*. Αθήνα. Διόπτρα.

Ντυρκάϊμ, Εμίλ, and Μαρσέλ Μωσ. 2001. *Μορφές Πρωτόγονης Ταξινόμησης. Συνεισφορά Στη Μελέτη Των Συλλογικών Αναπαραστάσεων*. Αθήνα: Gutenberg.

Πανταζής, Δ. (2018(1989). *Χάρτες και Ιδεολογίες: Οι προσανατολισμοί των χαρτών και οι τύχες των λαών*. Αθήνα,. Στερέωμα.

Said, Edward. 1996. *Οριενταλισμός*. Αθήνα: Νεφέλη.

Συριάτου, Αθηνά, ed. 2018. *Εξουσιάζοντας τα κύματα. Όψεις της ιστορίας και της Ιστοριογραφίας της Βρετανικής Αυτοκρατορίας*. Αθήνα: Ασίνη.

Taussig, Michael. 2008. "Κουλτούρα του Τρόμου. Χώρος του Θανάτου. Η έκθεση του Ρότζερ Κέισμεντ για το Πουτουμάγιο και η εξήγηση των βασανιστηρίων." Στο: Μακρυνιώτη, Δ. 2008. *Περί Θανάτου. Η πολιτική Διαχείριση της Θνητότητας*. Αθήνα. Νήσος. (σ.465-488)

Τοντόροφ, Τσβετάν, 2004. *Η κατάκτηση της Αμερικής: Το ζήτημα του άλλου*. Αθήνα, Εκδόσεις: Νήσος.

Young, J.C. Robert. 2007. *Μεταποικιακή Θεωρία: Μια Ιστορική Εισαγωγή*. Αθήνα: Πατάκης. Σελ. 549-562.

Φιλτούρης, Λάμπρος. 2015. *Αποικιακές Αυτοκρατορίες. Η Εξάπλωση Της Ευρώπης Στον Κόσμο, 16ος-20ος Αιώνες*. Αθήνα: Εκδόσεις Ασίνη.

Ξενόγλωσση:

Connell, R. W. 1997. "Why Is Classical Theory Classical?" *American Journal of Sociology* 102 (6): 1511–57. <https://doi.org/10.1086/231125>.

Connell, Raewyn. 2007. *Southern Theory: The Global Dynamics of Knowledge in Social Science*. Cambridge: Polity.

Gough, Kathleen. 1968. "Anthropology and Imperialism." *Monthly Review*, April, 12–27

Escobar, Arturo. 2008. *Territories of Difference: Place, Movements, Life, Redes*. New Ecologies for

the Twenty-First Century. Durham: Duke University Press.

Escobar, Arturo. 1995. *Encountering Development: The Making and Unmaking of the Third World*. Princeton Studies in Culture/power/history. Princeton, N.J: Princeton University Press.

King, Charles. 2019. *Gods of the Upper Air: How a Circle of Renegade Anthropologists Reinvented Race, Sex, and Gender in the Twentieth Century*. 1st Edition edition. New York: Doubleday

Mann, Charles C. 2006. *1491: New Revelations of the Americas before Columbus*. 1st Vintage Books ed. New York: Vintage.

———. 2012. *1493: Uncovering the New World Columbus Created*. 1st Vintage Books ed. New York: Vintage Books.

Mignolo, Walter, and Catherine E. Walsh. 2018. *On Decoloniality: Concepts, Analytics, Praxis*. On Decoloniality. Durham: Duke University Press.

Monmonier, Mark. 2018. *How to Lie with Maps, Third Edition*. 3rd edition. Chicago ; London: University of Chicago Press.

Quijano, Anibal, and Michael Ennis. 2000. "Coloniality of Power, Eurocentrism, and Latin America." *Nepantla: Views from South* 1 (3): 533–80.

Roy, Olivier. 2017. *In Search of the Lost Orient: An Interview*. New York: Columbia University Press.

Sachs, Wolfgang, ed. 2005. *The Development Dictionary: A Guide to Knowledge as Power*. 11. Impression. Johannesburg: Witwatersrand Univ. Press.

Santos, Boaventura de Sousa. 2016. *Epistemologies of the South: Justice against Epistemicide*. London New York: Routledge.

Wallerstein, Immanuel. 2011a. *The Modern World-System II: Mercantilism and the Consolidation of the European World-Economy, 1600–1750, With a New Prologue*. University of California Press.

———. 2011b. *The Modern World-System I: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century*. University of California Press.

———. 2011c. *The Modern World-System III: The Second Era of Great Expansion of the Capitalist World-Economy, 1730s–1840s*. University of California Press.

———. 2011d. *The Modern World-System IV: Centrist Liberalism Triumphant, 1789–1914*. University of California Press.

Wallerstein, Immanuel Maurice. 2001. *Unthinking Social Science: The Limits of Nineteenth-Century Paradigms*. Philadelphia: Temple University Press.

Wright, Donald R. 2018. *The World and a Very Small Place in Africa: A History of Globalization in Niumi, The Gambia*. Fourth edition. London ; New York, NY: Routledge/Taylor & Francis Group.

Wolf, Eric R. 2010. *Europe and the People without History*. Berkeley: Univ. of California Press.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Globalizations

Third World Quarterly

Global Sociological Review

Antipode

Nature and Culture